

Fülöp Dezső Alpár

A hálának ideje, módja¹

„Aki hálaadással áldozik, az dicsőít engem, és aki ilyen úton jár, annak mutatom meg Isten szabadítását.”

(Zsolt 50,23)

Kedves Testvéreim! Úgy gondolom, közhelyet emlegetek, amikor arról számolok be, hogy az ősz a hálaadásnak ideje, időszaka, de kockáztatok. Merthogy a szántóvető ember, gyakorlatilag, ekkor látja az esztendő egészségének a termését. Ilyenkor az ő lelkét bátran járja át a hálának érzése, mert amikor a költőnek szava szerint kiáll a dombtetőre, s onnan tekint szerteszét, akárhová fordul, akárhová néz, mindenhol azt látja, hogy van. Úgy általában minden van: gabona is, a maga neme szerint, gyümölcs és zöldség, s a földnek megannyi termése; tele van a kamra, telegetnek a pincék... Igen, a fejlett agrártársadalom többnyire mezőgazdaságból élő embere, aki egy esztendőn keresztül küzdött, verítékezett, néha öszszeszorult szívvel reménykedett, hogy miután kiment a magvető vetni, fog-e majd még aratni, most tapasztalja az Istennek Noé számára adott ígéretet: „Amíg csak föld lesz, nem szűnik meg a vetés és az aratás...” (1Móz 8,22). Mert íme, nem szűnik meg.

Persze, a teljesség kedvéért mindig kiegészítjük a felvezetésünket azzal is, hogy hát e bőség néha szükségképpen sorvad, mert nem mindig olyan és akkora a földnek termése, mint amit vártunk volna. Alkalomadtán a ráfordított munka és a termés – a gondviselés jele – közötti arányok „savanyúra” változnak. De hát már csak ilyen ez a világ, nem lehet az ember része mindig csak a jó s a kellemes (tán a világ unalmas is volna így), néha megtapasztaljuk a rosszat is. Még így is kibírjuk, ugyebár! – csak egészségünk legyen! – egészítjük ki a bölcsességet – megesszük mi a fehér kenyér helyett a barnát is, ha már az Úr olyat adott! Ha már nincsen nagy, jó a kicsi alma is. Avagy honvággy gyötörte költői gondolattal élve: jobb itthon a fekete kenyér, mint gyökértelenül valahol a nagyvilágban a fehér. Nagyjából ez a filozófia irányít bennünket a testi nyavalyáink közepette is.

¹ A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsa által 2017-ben meghirdetett egyházi beszédpályázat harmadik helyezett beszéde.

Nyilvánvalóan jól tudjuk azt is, hogy a mai társadalmunk változott a bibliai időkhöz vagy néhány generációval korábbi őseink korához képest. Nyugaton már évszázadokkal ezelőtt a társadalom „iparira” változott, modernizálódott, mára már egyenesen digitalizálódik. Nálunk később ment végbe (egyes helyeken még éppen most megy végbe) ugyanez a folyamat. Őszi hálaadásunk gondolatmenetében ez a megállapítás azért lényeges, mert tapasztaltuk/tapasztaljuk, hogy az emberek egyre nagyobb része eltávolodik a földtől a megélhetést illetően. Apáink, nagyapáink a városközeli falvakban „gyáristák” lettek. Természetesen a városi polgárság számára már rég nem a mezőgazdaság a fő tevékenység. Éppen e megállapítás miatt jó ideje már az őszi hálaadás rendjén beleépült a köztudatba az „újabb fajta” gondolat, miszerint felismertük, hogy az isteni gondviselés nem csak a bő kukoricatermésben, az édes mustban mutatkozik meg, hanem például a gyári, hivatali fizetésben is. Éppen ezért „kijár” a hála a gondviselés ezen megnyilvánulásaiért is. Valószínűleg, e gondolattal egyidejűleg fedeztünk fel egy másikat is: ha már a jövedelem nem csak ősszel érkezik, hanem folyamatosan az esztendő során, akkor egyértelmű: a hála mindezért szintén folyamatos kellene legyen, ne csak ilyenkor, Szent Mihály vasárnapján gondolkunk hálatelt szívvel Istenre, hanem folyamatosan.

Míntha most már a társadalmunkban két különféle ember élne: a régimódi gazdálkodó (a jó értelemben vett paraszt), akinek elég ilyenkor ősszel hálát adni, s vele szemben a gyárista meg hivatalnok, aki meg kéne tanulja, hogy folyamatosan hálát adjon Istennek!...

– Eddig bologattál, testvérem, most meg úgy érzed, hogy valami sántít a felvetésben? Persze, hogy sántít! Mert van ugyan földműveléssel foglalkozó és gyárista és hivatalnok és még számtalanféle ember szerte a világon, de amikor gondviselésről és hálaadásról beszélünk, akkor nem választható el, hogy ki mikor és miképpen mutassa be a hálaadását. Jó itt lenni most, szeptember végén, s teli kamrák, pincék biztonságában hálatelt szívvel megállni az Űr asztala körül. S jó az évnek bármely napján csendes magányban, munka végeztével, alkonyati szellőben vagy máskor összekulcsolni a kezét, főt hajtani a lélek belső szobájában, s annyit mormolni: köszönöm.

Az iménti meglepetést annak tulajdonítom, testvéreim, hogy az Istennel való kapcsolatunkat is arra a mintára építjük, amire az emberi kapcsolatainkat. Ilyenformán gyerekkorunkban megtanították, hogy „ha kapsz valamit, illik megköszönni”. Ezt istenhitünkre vetítve: ha Isten gondolat viseli, segít, akkor az ájtatos lélek lelki kényszert érez magában hálásnak lenni mindazért. De ez pontosan annyi, mint az ószövetségi szemet szeméért elve, testvérem! Mert ha a mi illedelmes emberi mivoltunkat megfordítjuk: ha nem kapok semmit, nincs amit

megköszönni. Ergo: ha nincs, vagy nem érzem Isten gondviselését, akkor miért legyek hálás? Utóvégül: amilyen a mosdó, olyan a törülköző? A mi imánk és hálánk meg kell-e, és meg tud-e felelni a Gondviselés mértékének?

Egykori népek és istenhitek felállították a lajstromot, hogy miért mi jár Istennek: mikor szükséges galambot, mikor bárányt stb. áldozni. Mi már megtanultuk, hogy Istennek nincs szüksége a mi áldozati állatunkra, annak húsára, füstjére, illatára, „Hiszen enyém az erdő minden vadja, és ezernyi hegynek minden állata” stb. (Zsolt 50,10kk) Azt is tudjuk, hogy nem Isten van értünk, s azt is, hogy Őt lélekben és igazságban kell imádni, nem némi áldozatbemutatás által.

Képtelenség az Isten iránti érzéseinket szeletekre bontani, s a szeleteket külön-külön kezelni. Lehetetlen ebben a mindenkori jelenben elválasztani a múltat a jövőtől. Mindaz, amit eddig megtapasztaltál a gondviselésből, hitet ad bíznod Istenben ma, s e bizalom a holnap reménysége. Ha elválasztjuk egymástól lelkünk ilyes érzéseit, könnyen megesik, hogy ránk is érvényessé válik Jézusnak a képmutatókról való véleménye, akik megmossák az edény külsejét, de belül ott felejtik a szennyet.

Önmagában a létünk, maga az Élet a hálánknak tárgya, s bizonyága az Isten szeretetének, ugyanakkor alapja a reménységnek. S ha ebben a puszta létben még megáld a mi mennyei Atyánk egy falat kenyérrel, egy korty borral – vajha lesz-e elég hosszú az élet leróni a hálánkat, amivel tartozunk? Pedig mennyivel többet kapunk ennél. Hiszen az ég madarai, a mező virágai, akik akkor is esznek, ha nem aratnak, illetve díszesebbek, mint Salamon a maga királyi pompájában, mindennél sokkal többet kapnak Istentől. S akkor mi, akik többek vagyunk, mint eme madarak közül egy is?

Míg élsz, míg létezel, testvérem, meg ne szűnjön a te lelked a hálaadásban fáradozni. Ez az érzés erősítse a mennyei Atyánk szeretetébe vetett bizalmadat. A bizalom pedig a reménység erejévé váljon tebenned. A hálának lelkedben való áldozata legyen Istenednek szüntelen dicsőítése!

Ámen.